

کلیات روش ها و فنون تدریس

www.ketab.ir

محمد علی ملکی - توحید عنبری - مجید قلیزاده

پرهام سیف اللهی - حامد مهدی زاده

عنوان و نام پدیدآور: کلیات روش‌ها و فنون تدریس / محمدعلی ملکی... (و دیگران)
مشخصات نشر: قم: پیروان ولایت، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۱۵۲ ص:، جدول.
شابک: ۶۵۰۰۰۰ ریال - ۴-۳۴-۶۵۳۱-۶۲۲-۹۷۸.
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: تدریس -- روش‌شناسی
موضوع: تدریس -- روش‌شناسی
Teaching -- Methodology
شناسه افزوده: ملکی، محمدعلی، ۱۳۷۲-
رده بندی کنگره: ۳۷۱/۱۰۲
رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲
شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۹۴۸۱۶
ایلام: نشر کرد کتابشناسی: فیبا

کلیات روش‌ها و فنون تدریس

محمد علی ملکی - توحید عنبری - مجید قلیزاده
پرهام سیف‌اللهی - حامد مهدی زاده

ناشر پیروان ولایت

چاپ اول / ۱۴۰۰

شمارگان ۵۰۰ جلد

چاپخانه مبین

قیمت ۶۵۰۰۰ ریال

شماره تماس انتشارات پیروان ولایت
۰۹۱۹۱۹۷۱۴۳۸ و ۰۹۳۵۴۱۳۳۹۱۳۰

شابک: ۶۵۰۰۰۰-۴-۳۴-۶۵۳۱-۶۲۲-۹۷۸

فهرست

۸	مقدمه.....
۹	بخش اول: روش های تدریس سنتی.....
۹	روش حفظ و تکرار.....
۱۱	محاسن و محدودیت های روش حفظ و تکرار.....
۱۳	مراحل اجرای روش سخنرانی:.....
۱۳	مرحله اول ، آمادگی برای سخنرانی.....
۱۶	مرحله دوم : مقدمه سخنرانی.....
۲۰	مرحله سوم، متن و محتوای سخنرانی:.....
۳۵	محاسن و محدودیت های روش سخنرانی:.....
۴۳	روش پرسش و پاسخ.....
۴۵	هدف از روش پرسش و پاسخ.....
۴۵	محاسن و محدودیت های روش پرسش و پاسخ:.....
۴۶	روش نمایشی (نمایش علمی).....
۴۶	مراحل اجرای روش نمایشی:.....
۴۸	محاسن و محدودیت های روش نمایشی:.....
۴۹	روش ایفای نقش:.....
۵۱	فنون کلی اجرای نمایش.....
۵۱	مراحل اجرای روش ایفای نقش:.....
۵۲	محاسن و محدودیت های روش ایفای نقش:.....
۵۳	روش گردش علمی.....

۵۹	روش بحث گروهی
۶۴	مراحل اجرای روش بحث گروهی
۶۴	مرحله اول، آمادگی و برنامه‌ریزی
۷۳	مرحله دوم، روش اجرای بحث گروهی
۸۰	روش آزمایشی (آزمایشگاهی)
۸۴	محاسن و محدودیت‌های روش آزمایشی:
۹۰	بخش دوم: روش‌های جدید تدریس
۹۰	روش‌های آموزش انفرادی
۹۲	هدف‌های آموزشی انفرادی
۱۰۳	تدریس خصوصی
۱۰۵	آموزش برنامه ای (PI)
۱۱۱	آموزش به وسیله رایانه (CAI)
۱۱۳	آموزش انفرادی تجویز شده (IPI)
۱۱۵	نقش معلم در آموزش انفرادی تجویز شده (IPI)
۱۱۶	آموزش انفرادی هدایت شده IGE
۱۲۰	ارزشیابی IPI و CAI و IGE و سایر روشها
۱۲۱	خلاصه
۱۲۲	روش مسأله ای
۱۲۳	شرایط اجرای روش مسأله ای
۱۲۴	چگونگی اجرای روش مسأله ای
۱۲۵	محاسن و محدودیت‌های روش مسأله ای
۱۲۶	روش واحد ها
۱۲۹	مراحل اجرای روش واحد ها
۱۳۱	روش واحد موضوع
۱۳۱	ویژگی های روش واحد موضوع

مقدمه

انتخاب روش تدریس یکی از مراحل مهم طراحی آموزشی است. معمولاً علم بعد از انتخاب محتوا و قبل از تعیین وسیله، باید خط‌مشی و روش مناسب تدریس خود را انتخاب کند؛ چون خط‌مشی معلم و روش تدریس او چگونگی فعالیت شاگردان را برای رسیدن به هدف‌های آموزشی مشخص می‌سازد.

در واقع، به مجموعه تدابیر منظمی که معلم برای رسیدن به هدف، با توجه به شرایط و امکانات، اتخاذ می‌کند روش تدریس می‌گویند.

معلم بدون شناخت روش‌های مختلف تدریس، هرگز به انتخاب صحیح آن نخواهد بود. او هر اندازه که با روش‌های تدریس آشنا باشد در موقعیت‌های مختلف برای رسیدن به مقاصد آموزشی، آزادی عمل بیشتری خواهد داشت.

امروزه روش‌های تدریس تحت دو عنوان «روش‌های سنتی» و «روش‌های تدریس جدید» مسطوح شده است.

در بخش روش‌های تدریس سنتی همچون روش حفظ و تکرار، روش سخنرانی، روش پرسش و پاسخ، روش نمایش‌نامه‌ای، روش گردش علمی، روش گروهی، و روش آزمایشگاهی معرفی شده و به نقد و بررسی روش‌ها پرداخته شده و همچنین محاسن و معایب و چگونگی کاربرد آنها و تأثیر

آنها در یادگیری دانش آموزان مورد بررسی قرار گرفته است. بخش دوم نیز روش های تدریس جدید را مورد بحث قرار داده است و به معرفی و نقد و بررسی روش هایی همچون روش آموزش انفرادی ، از قبیل آموزش تا حد تسلط، تدریس خصوصی ، آموزش رایانه ای ، آموزش برنامه ای ، آموزش انفرادی تجویز شده ، آموزش انفرادی هدایت شده، پرداخته است و همچنین تأثیر استفاده از این روش ها را در یادگیری دانش آموزان مورد تحقیق قرار داده است.

بخش اول: روش های تدریس سنتی

روش های سنتی روش هایی هستند که اکثر مدارس دنیا ، در طول تاریخ آموزش و پرورش از آن استفاده کرده اند و امروزه نیز یکی از متداول ترین روش های حاکم بر مدارس هستند. مهم ترین این روش ها ، روش حفظ و تکرار ، سخنرانی ، پرسش و پاسخ، روش نمایش ، ایهای نقش ، گردش عملی، بحث گروهی و روش نمایش است.

روش حفظ و تکرار

روش حفظ و تکرار یکی از قدیمی ترین روش های آموزشی است. در این روش، به حافظه سپردن مطالب و تکرار و پس دادن آن مهم ترین کار به شمار می رود. معلمی که بر محتوای درس مسلط است ، تمام یا قسمتی از آن را بیان می کند و سپس انتظار دارد که شاگردان همان مطالب را به وسیله

تمرین و تکرار به خاطر بسپارد تا در جلسه آینده یا در هنگام امتحان به او پس بدهند. در واقع، در این روش، تدریس عبارت است از ارائه مفاهیم به صورت شفاهی یا کتبی از طرف معلم و تکرار و حفظ کردن و پس دادن آن توسط شاگردان. اقلب پاداش و تنبیه از عوامل ایجاد انگیزه در این روش است، بویژه ترس از امتحان از وسایل مهم تحریک یادگیری شاگردان محسوب می‌شود. ارزش‌یابی در این روش تنها به منظور سنجش حافظه و میزان تسلط شاگردان بر محتوا صورت می‌گیرد. در این روش، انضباط بسیار سخت و آمرانه است. روابط معلم و شاگرد رسمی و بر اساس احترام و ترس بنا می‌شود. هدف اصلی در این روش، پرورش نیروهای مجرد ذهنی است. مفاهیم حفظ شده در این روش، ارتباطی با دنیای کار و فعالیت ندارد و یادگیری بیشتر بر اساس تمرین و تکرار صورت می‌گیرد.

تمرین‌های حافظه‌ای موجود در بسیاری از کلاس‌های ما از این نوع است. این روش معمولاً انسان خلاق، مبتکر، کارآمد و نقاد تربیت نمی‌کند و رقت یادگیری را از بین می‌برد و روحیه‌ای نامطلوب ایجاد می‌کند.